

Ärende: VN/2245/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §n muuttamisesta

Vastaajan rooli ja toimiala. Valitse parhaiten kuvaava

1. Tekijä tai esittävä taiteilija (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

2. Sisältöteollisuus (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

3. Välittäjät (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

Verkkosisällönjakopalvelu, muu alustatalouden tai sosiaalisen median toimija

4. Työntekijä- tai työnantajaliitto

-

5. Kulttuuriperintöorganisaatio (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

6. Opetus- ja tutkimusalan organisaatio

-

7. Julkinen sektori

-

8. Kansalainen, kuluttaja tai muu loppukäyttäjä (ml. näitä edustavat yhdistykset ja organisaatiot) tai muu yhteisö

-

Yleistä. Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa

Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa. Jättäkää tällöin vastaamatta tätä seuraaviin kysymyksiin.

-

1. Kysymyksiä esityksestä kokonaisuudessaan

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Facebook kiittää mahdollisuudesta lausua liittyen EU:n tekijänoikeusdirektiiviin (2019/790) (jäljempänä "Direktiivi") ja Suomen ehdotukseen sen kansallisesta täytäntöönpanosta (jäljempänä "Lakiehdotus"). Alla toimitettu lausunto keskittyy Direktiivin 15 artiklaa (lehtikustantajan lähioikeus) sekä 17 artiklaa (verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuu) koskeviin Facebookin argumentteihin. Kuten tässä lomakkeessa on jäljempänä yksityiskohtaisemmin esitetty, näkemyksemme mukaan Lakiehdotus ansaitsee lisäpunnintaa ja – keskustelua sekä huolellista uudelleen tarkintaa muutamien esiin nostettujen kohtien osalta.]

Esityksessä pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden, sisältöteollisuuden ja muiden kaupallisten toimijoiden sekä yhteiskunnan (ml. kulttuuriperintölaitosten, oppilaitosten ja kansalaisten ja loppukäyttäjien) etujen välillä. Onko esitys kokonaisuudessaan tältä osin oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Näkemyksemme mukaan Lakiehdotus ansaitsee lisäpunnintaa ja -keskustelua sekä huolellista uudelleen tarkintaa muutamien esiin nostettujen kohtien osalta.]

Puuttuuko esityksestä kokonaan jotain sellaista, mistä olisi tarpeen säätää tässä yhteydessä? Mikä?

Direktiivin 2 artiklan 6 kohta - Palveluntarjoajan määritelmä

Direktiivin 17 artiklaa sovelletaan "verkkosisällönjakopalvelun tarjoajiin" (jäljempänä "Palveluntarjoajat"). 2 artiklan 6 kohta määrittelee, mitä Palveluntarjoajalla tarkoitetaan, ja luettelee ei-tyhjentävästi palveluita, mitä ei pidetä Palveluntarjoajina – ja mitkä eivät näin ollen kuulu 17 artiklan soveltamisalaan – mukaan lukien "direktiivissä (EU) 2018/1972 määriteltyjen sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat" ja "verkossa toimivat markkinapaikat". Vaikuttaa siltä, että Direktiivin 2 artiklan 6 kohta sisältyy Lakiehdotuksen perusteluihin, mutta se ei sisälly itse Lakiehdotukseen. Lisäksi, kuten Euroopan komissio hiljattain totesi 17 artiklaa koskevassa ohjeistuksessaan (jäljempänä "Ohjeistus"), "jäsenvaltioita kehoitetaan lisäksi saattamaan määritelmän eri osat osaksi kansallista lainsäädäntöään ja soveltamaan niitä johdanto-osan 61, 62 ja 63 kappaleen valossa" (katso: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/guidance-article-17-directive-2019790-copyright-digital-single-market> ("Ohjeistus")). Nämä elementit ovat keskeisiä tekijöitä sen, mitkä palvelut sisällytetään Direktiivin soveltamisalaan tai toisaalta jätetään Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, asianmukaisessa määrittelemisessä. Tämän vuoksi on olennaista, että nämä elementit sisällytetään myös Lakiehdotukseen.

Pyydämme kunnioittavasti, että 2 artiklan 6 kohdan tarkka sanamuoto, mukaan lukien resitaalien 62 ja 63 osat, sisällytetään Lakiehdotukseen sen varmistamiseksi, että 17 artiklaa sovelletaan yhdenmukaisesti koko Euroopan unionin alueella.

Direktiivin 17 artiklan 8 kohta - Ei yleistä seurantavelvollisuutta

Direktiivin 17 artiklan 8 kohdassa säädetään nimenomaisesti, ettei Direktiivin soveltaminen saa johtaa Palveluntarjoajien yleiseen seurantavelvoitteeseen. Kansallisen täytäntöönpanon tulisi vastata tätä säännöstä siten kuin Direktiivissä säädetään ja kuten on esitetty julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa, jota käsitellään jäljempänä yksityiskohtaisemmin. Tämä säännös on perustavanlaatuinen ja pitkäaikainen eurooppalaisen oikeuden perusperiaate, joka antaa sekä Palveluntarjoajille että niiden käyttäjille ratkaisevan tärkeän varmuuden niiden oikeuksista ja velvollisuuksista. Jotta Direktiivi saatettaisiin täsmällisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä, tämä säännös tulee sisällyttää nimenomaisesti Lakiehdotukseen.

2. Kysymyksiä tekstin- ja tiedonlouhinnasta (TekL 13 b §, DSM-direktiivin 3 ja 4 artikla)

Tekijänoikeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b § kappaleen valmistamisesta tiedonlouhintaa varten. Pykälällä pannaan täytäntöön DSM-direktiivin 3 artikla (tiedonlouhinta tieteelliseen tarkoitukseen) ja 4 artikla (tiedonlouhinta yleiseen tarkoitukseen). Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

-

3. Kysymyksiä teosten käytöstä opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

-

b. Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (TekL 18 §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

-

c. Korvausta hallinnoiva yhteishallinnointiorganisaatio (TekL 19 a §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

-

d. Julkinen esittäminen (TekL 21 §)

-
Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-
e. Opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueellinen soveltaminen (TekL 64 c §)

-
Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-
4. Kysymyksiä kulttuuriperinnön säilyttämisestä (TekL 16.1 §, 16 d ja 16 e §, DSM-direktiivin 6 artikla)

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin yleisölle avoimen yleishyödyllisen kirjaston, arkiston tai museon oikeudesta valmistaa kappaleita omissa kokoelmissaan olevasta teoksesta kulttuuriperinnön säilyttämistä varten. Nykyistä 16 d ja 16 e §:ää muutettaisiin niin, että valtioneuvoston asetuksen sijasta arkistoja, kirjastoja ja museoita koskevien säännösten organisatorisesta soveltamisalasta säädettäisiin jatkossa tyhjentävästi 16 e §:ssä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-
Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-
5.1. Yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön kulttuuriperintölaitoksissa

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa säädettäisiin 16 g – 16 j §:ssä. Käytön piiriin voisi kuulua ainoastaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin kuuluvia teoksia. Valmistelussa on lähdetty siitä, että direktiivin salliman ”kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen (tai teosjoukon)” käytön tavoitteena on varmistaa, että sopimuslisenssin tai tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvalla käytöllä ei olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia teosten kaupallisiin markkinoihin. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miten direktiivin käsite tulisi ymmärtää?

-
b. Ehdotetun 16 g §:n mukaan kulttuuriperintölaitoksen kokoelmissa olevan teoksen tai teosten joukon saisi sopimuslisenssin nojalla saattaa yleisön saataviin maantieteelliset rajat ylittävästi (64 d §). Yhdyttekö siihen, että on tarkoituksenmukaista, että yhteishallinnointiorganisaatio tekee arvioinnin siitä, voidaanko käyttöluva teokseen myöntää siten, ettei sillä olisi haitallista vaikutusta käyttöluvan kohteena olevan teosjoukon kaupallisiin markkinoihin? Jos ette, kenen tulisi tehdä tämä arvio ja millä perustein arvio tulee tehdä?

-
c. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttämisestä tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tapauksissa säädettäisiin 16 h §:ssä. Pykälässä asetetaan tietyt kriteerit, joiden täytyessä teoksen voidaan

katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta, ellei tiedossa ole, että teos on edelleen kaupallisessa jakelussa. Kriteerien tavoitteena on helpottaa sen arvioimista, milloin teoksen voidaan (yleensä) katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta. Onko säännöksistä apua sen arvioimisessa, millä edellytyksin teoksia saa käyttää tekijänoikeuden rajoituksen nojalla?

-

d. Ehdotetun 16 j §:n mukaan pääasiallinen vastuu tietojen ilmoittamisesta Euroopan immateriaalioikeusvirastoon olisi kulttuuriperintölaitoksilla. Kielto-oikeuden käyttämisestä voisi ilmoittaa myös yhteishallinnointiorganisaatio. Ehdotukseen ei sisälly säännöksiä ns. yhteyspisteestä (Contact Point), joka päättäisi, mitkä organisaatiot voivat käyttää Euroopan immateriaalioikeusviraston kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevaa tietokantaa. Tarvitaanko Suomessa tällaista yhteyspistettä ja jos tarvitaan, minkä tahon tulisi hoitaa tehtävä?

-

5.2. Tarkemmat pykäläkohtaiset kannat TekL 16 g - 16 j sekä 64 d §:stä

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla (TekL 16 g §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

b. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa (TekL 16 h)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

c. Kielto-oikeuden käyttäminen (TekL 16 i §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti (TekL 16 j §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

6. Kysymyksiä sopimuslisenssijärjestelmästä (TekL 26 §, DSM-direktiivin 12 artikla)

a. DSM-direktiivin 12 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää vaikutukseltaan laajennetusta kollektiivisesta lisensioinnista. Suomessa hyödynnettäisiin tämä kansallinen liikkumavara säilyttämällä tekijänoikeuslain 26 §:ssä säädetty sopimuslissensijärjestelmä. Pykälää ehdotetaan kuitenkin direktiivin perusteella tarkennettavaksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin eräitä teknisiä ja rakenteellisia muutoksia pykälään. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

b. DSM-direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a-alakohdassa edellytetään yhteishallinnointiorganisaation olevan valtuutustensa perusteella riittävän edustava lisenssin kohteena olevien teosten oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien suhteen. Miten riittävä edustavuus varmistetaan, ja miten sitä tulisi arvioida sopimuslissenssiorganisaation hyväksymisen yhteydessä?

-

c. Olennaisimmat muutokset 26 §:ssä koskisivat direktiivin 12 artiklan mukaista velvoitetta tiedottaa tekijöille sopimuslissensseistä, tekijän oikeudesta hakea korvausta sekä kielto-oikeuden käyttämisestä. Ehdotus perustuu siihen, että yhteishallinnointiorganisaatiot itse esittävät suunnitelman siitä, miten tekijöille (ja erityisesti ns. "ulkopuolisille tekijöille") tiedotetaan direktiivin edellyttämistä asioita. Näin tarvittavat toimenpiteet pysyisivät oikeasuhtaisina tekijöiden etua ajatellen. Onko tämä lähtökohta perusteltu, vai tulisiko tiedottamisesta säätää tarkemmin laissa ns. "ulkopuolisten tekijöiden" oikeuksien turvaamiseksi? Jos pitäisi säätää tarkemmin, mitä velvoitteita tulisi asettaa?

-

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykäliin ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyritysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE Arena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyritys ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan lähetä lähetystä, vaan sen tekee jakelijayritys, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lisensiointimalliin kuin edelleenlähetyksen yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

7.2. Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen

Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä säädetään radio- ja televisiolähetysten samanaikaisesta ja muuttamattomasta edelleenlähettämisestä. Säännöksillä virtaviivaistetaan lisensiointimarkkinoiden toimintaa tilanteessa, jossa oikeuksien hankkiminen voisi muuten olla haastavaa. Ehdotetuilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiivin säännökset ja selkeytettäisiin edelleenlähettämistä koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että myös lähettäjäyrytysten verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen olisi mahdollista hankkimalla tarvittavat oikeudet yhteishallinnointiorganisaatiolta sekä edellyttäen, että myös lähettäjäyrytyksen suostumus on saatu. Taustalla on se, että verkko-oheispalveluihin usein estetään pääsy asettamalla teknisiä esteitä, ns. maarajoituksia. Esimerkiksi Ruotsin SVT:n kanavien edelleenlähettämiseen on mahdollista hankkia oikeuksia keskitetysti, mutta tämä ei ole koskenut SVT:n verkko-oheispalveluita. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.1. Tekijän korvausoikeus ja korvausten kohtuullistaminen

Esitys sisältää muutoksia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden aseman parantamiseksi hyödyntämissopimuksissa. DSM-direktiivin 18 artiklassa säädetään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan tekijä tai esittävä taiteilija on oikeutettu asianmukaiseen korvaukseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä, ja 20 artiklassa korvausta koskevan sopimusehdon sovittelusta muuttuneista olosuhteista johtuen. Voimassa olevan tekijänoikeuslain 29 §:ssä säädetään (direktiiviä laajemmin) kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta, ja pykälän perusteella on mahdollista kohtuullistaa niin alun perin kohtuutonta sopimusehtoa kuin reagoida muuttuneista olosuhteista johtuvaan kohtuullistamistarpeeseen. Näin ollen ehdotetaan vain huomioon otettavien kriteerien laajentamista vastaamaan paremmin direktiivissä lueteltuja arviointikriteerejä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.2. Tekijän oikeus selvitykseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

Ehdotetun tekijänoikeuslain 30 §:n tarkoituksena on turvata tekijälle mahdollisuus saada tietoa teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä. Kysymys on uudesta, pakottavasta säännöksestä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.3. Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus

Ehdotetussa 31 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeudenluovutus, mikäli teosta ei ole hyödynnetty laissa säädetyssä ajassa. Kysymys on pakottavasta säännöksestä, mistä johtuen nykyiset tahdonvaltaiset, teostyyppikohtaiset säännökset poistettaisiin tekijänoikeuslaista. Ainoana poikkeuksena olisivat elokuvateoksia koskevat säännökset, jotka säilyisivät ennallaan, mutta muuttuisivat pakottaviksi. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.4. Kustannussopimuksia koskevasta erityissääntelystä

Ehdotetussa 35 – 37 §:ssä säädettäisiin kustannussopimuksista. Säännöksiä on muutettu tavoitteena modernisoida voimassa olevia kustannussopimuksiin liittyviä säännöksiä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.5. Tekijän oikeus rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli

Ehdotetussa 38 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.6. Esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslain 45 §:ää siten, että kuvatallenteelle tallennetun esityksen tekijänoikeudellinen suoja laajenisi vastaamaan lähtökohtaisesti äänitallenteelle tallennetun esityksen oikeuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.7. Tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista otetut valokuvat (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

Valokuvaajan lähioikeutta ehdotetaan kavennettavaksi siten, että valokuva teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt, ei tulisi valokuvaajan lähioikeussuojan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, että toisella suojamuodolla ei voida estää tekijänoikeudesta vapaiden (public domain) teosten käyttämistä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

9.1. "Lyhyet otteet"

DSM-direktiivin 15 artiklan mukaisesta lehtikustantajan lähioikeudesta säädettäisiin tekijänoikeuslain 50 §:ssä. Uudella lähioikeudella suojattaisiin lehtikustantajan oikeutta määrätä lehtijulkaisun saattamisesta yleisön saataviin tietoverkoissa tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toimesta. Direktiivissä suojan kohde jää jokseenkin avoimeksi, ja suojan kohde on rekonstruoitu siten, että se mahdollisimman hyvin kattaisi sellaiset käyttömuodot (käyttö uutisseuranta- ja uutiskoostepalveluissa), joita direktiivissä on tavoiteltu. Eräänä haasteena on kysymys siitä, miten tulisi suhtautua direktiivin säännökseen, jonka mukaan suojan piiriin eivät kuulu "erittäin lyhyet otteet tai yksittäiset sanat". Direktiivissä ei määritellä tarkkaa rajaa sille, minkälaiset otteet ovat sallittuja, eikä sellaista aseteta myöskään 50 §:ssä. Sen sijaan säännöksessä lähtökohtana on, että myös epäolennaisten otteiden toistuva käyttö voi loukata tekijänoikeutta, ja sen perusteella on ehdotettu sanamuotoa, joka vastaa nykyistä tietokantasuojaa (tietokantadirektiivissä on vastaavanlainen konstruktio, eli myös tietokannan epäolennaisten osien toistuva käyttö voi kuulua yksinoikeuden piiriin). Valmistelun aikana työpajoissa toivottiin, että ainakin otsikko olisi laissa säädetty "vapaaksi". Jos pidätte tarpeellisena, että laissa säädetään tietty sana- tai merkkimäärä, jonka käyttö olisi aina sallittua, niin minkä pituinen sana- tai merkkimäärän tulisi olla? Miten vastaavasti määriteltäisiin muiden suojan kohteiden (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) osalta sallitun käytön määrä?

Direktiivin 15 artiklan 1 kohta sisältää tärkeitä rajoituksia uuden lehtikustantajan lähioikeuden laajuuteen. Näihin kuuluu muun muassa se, että kyseistä oikeutta "ei sovelleta, kun kyseessä on lehtijulkaisun yksittäisten sanojen tai hyvin lyhyiden otteiden käyttö". On ratkaisevan tärkeää, että tämä poikkeus yksittäisistä sanoista ja hyvin lyhyistä otteista saatetaan osaksi Suomen lainsäädäntöä. Kuten Lakiehdotuksen 50 §:n perusteluissa todetaan, "yksittäiset sanat ja hyvin lyhyet otteet olisi jätettävä suojamuodon ulkopuolelle". Lisäksi perusteluissa huomioidaan, että "[t]ällaisia osia on yleensä pidettävä merkityksettöminä, eikä niiden käytön tavanomaisesti voida katsoa vaikuttavan lehtikustantajan investointiin". Tässä yhteydessä ehdotamme, että 50 §:n vastaavaa osaa muutetaan siten, että siinä nimenomaisesti viitataan yksittäisten sanojen ja hyvin lyhyiden otteiden poikkeukseen seuraavasti:

"Edellä 1 momentissa säädettyä oikeutta ei sovelleta: ...

6 lehtijulkaisun yksittäisten sanojen tai hyvin lyhyiden otteiden käyttöön."

Ehdotamme myös, että Suomen hallitus edelleenkin pidättäytyy asettamasta jätkeä ja epäkäytännöllisiä rajoituksia tämän poikkeuksen nojalla sallituille otteille – kuten sana- tai merkkimäärien rajoituksia tai muuntotyyppeihin sisältöihin kohdistuvia pikseleitä tai tiedostojen kokoa

koskevia rajoituksia. Näkemyksemme mukaan mikään 15 artiklan täytäntöönpanoa koskeva ehdotus ei saisi antaa alustojen tehtäväksi tehdä toimituksellisia päätöksiä sekä otteiden pituutta, laajuutta tai kattavuutta koskevia. Uskomme, että tämä loisi hyvin lyhyitä otteita koskevalle poikkeukselle paljon rajoitetumman soveltamisalan kuin mitä 15 artiklassa on säädetty – tavalla, joka ei vastaa Direktiivin tarkoitusta.

Lisäksi olemme huolissamme siitä, että tällaiset rajoitukset saattavat aiheuttaa vakavaa tahatonta haittaa alustojen käyttäjille. Esimerkiksi Facebook esittää lehtikustantajilta saatuja otsikoita ja otteita linkitettyjen uutisartikkeleiden yhteydessä voidakseen tarjota käyttäjille kontekstin, jonka käyttäjä tarvitsee päättääkseen, seuratako linkkiä vai ei. Otsikot, lyhyet tekstiotteet sekä esikatselukuvat tai -videot voivat olla käyttäjille tarpeen, jotta he ymmärtävät, mitä he löytävät linkkiä klikattuaan. Usein käyttäjät päättävätkin palvelumme tarjoaman kontekstin perusteella, onko linkin sisältö mahdollisesti haitallista, kuten sisältääkö se roskapostia tai riskin käyttäjän laitteen saastuttavasta haittaohjelmasta. Tämän kontekstin perustella käyttäjät voivat tehdä tietoisia valintoja siitä, millaiselle sisällölle he altistuvat.

9.2. Lehden toisintaminen toisessa sanoma- tai aikakauslehdessä (voimassa oleva TekL 23 §)

Valmistelussa on arvioitu, että voimassa olevan TekL 23 §:n säilyttäminen ei ole mahdollista, sillä siinä on olennaisesti kysymys sanoma- tai aikakauslehden kilpailijan (toisen sanoma- tai aikakauslehden taholta, joka on samalla myös tietoyhteiskunnan palvelu) oikeudesta toisintaa sanoma- tai aikakauslehdessä julkaistu artikkeli, joka lienee lähtökohtaisesti laajempi kuin ”erittäin lyhyt ote tai yksittäiset sanat”. Yhdyttekö tähän arvioon? Jos ette, millä perustein tulisi katsoa, että kilpaileva sanoma- tai aikakauslehti ei käytä hyväkseen sanoma- tai aikakauslehden tekemiä investointeja sisällöntuotantoon, jonka johdosta uutisartikkelin toisintaminen olisi sallittua suoraan lain nojalla, kun sen sijaan vastaavan pituisen otteen käyttäminen esimerkiksi uutiskooste- tai uutisseurantapalvelussa olisi kiellettyä?

Ei kommentoitavaa.

9.3. Internetin hakupalvelut

Direktiivin 15 artiklassa tai sen esitöissä ei ole mainintaa siitä, että sanoma- ja aikakauslehden lähioikeudella olisi vaikutusta internetin hakupalveluihin (esim. Google hakupalvelu, Bing, Ecosia ym). Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että direktiivillä ei ole tarkoitettu olevan vaikutusta hakupalveluiden toimintaan ja että direktiivissä olevaa viittausta siihen, että linkittäminen ei kuulu yksinoikeuden piiriin, voidaan tulkita samansuuntaisesti. Toisaalta direktiivissä ei nimenomaisesti myöskään suljeta pois tämänkaltaisia tietoyhteiskuntapalveluiden tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta. Onko sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen ottaa kantaa hakupalveluiden toimintaan? Jos on, miten asiaan tulisi ottaa kantaa esityksessä?

Ei kommentoitavaa.

9.4. Tekijöiden osuus lehtikustantajan saamista korvauksista

Ehdotuksen (ja DSM-direktiivin) mukaan tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamista korvauksesta. Tulisiko tekijöiden osuutta määrittellä tarkemmin laissa? Jos katsotte, että

tekijöiden osuus korvauksesta tulee määritellä, tulisiko sen olla prosenttiosuus vai jotain muuta? Minkä suuruinen osuus?

Emme osaa sanoa

9.5. Tarve sopimuslisenssisäännökselle tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi

Sanoma- ja aikakauslehdet sisältävät suuren määrän eri aineistoja. Jotta lehtikustantajat välttyisivät neuvottelemasta kunkin tekijänoikeuden haltijan kanssa erikseen asianmukaisista korvauksista, voi olla molemmille osapuolille helpompaa, että asia hoidettaisiin sopimuslisenssisäännöksellä joka mahdollistaisi sen, että lehtikustantaja voisi neuvotella yhteishallinnointiorganisaation kanssa keskitetysti korvausosuudesta ja korvaukset tilitettäisiin organisaation kautta tekijänoikeuden haltijoille. Pitäisikö lakiehdotukseen lisätä asiaa koskeva sopimuslisenssisäännös? Voitte halutessanne perustella kantaanne lyhyesti vastauksenne yhteydessä.

Emme osaa sanoa [Emme ota kantaa tekijöiden ja lehtikustantajien välisiin järjestelyihin lehtikustantajien. Pyydämme huomioimaan jäljempänä kuvatut näkemyksemme koskien mahdollista sopimuslisenssijärjestelmän käyttöä lehtikustantajan uuden lähioikeuden osalta.]

Jos yllä oleva vastauskenttä loppui kesken, voitte jatkaa tässä.

Käsityksemme mukaan Suomen hallitus ei pyri mihinkään kollektiiviseen sopimuslisenssijärjestelyyn, joka koskisi lehtikustantajien uuden lähioikeuden käyttöä. Katsomme tämän olevan oikea kanta ja suosittelemme, että se säilytetään. Kaikkien säädösten, joilla saatetaan 15 artikla osaksi kansallista lainsäädäntöä, olisi selkeästi säilytettävä ja turvattava sopimusvapaus, joka on sekä eurooppalaisen että kansallisen oikeusjärjestyksen perustavanlaatuinen ja olennainen periaate. Kuten Direktiivin resitaalissa 61 todetaan, täytäntöönpano "ei kuitenkaan saisi vaikuttaa sopimusvapauteen". Tällä periaatteella on 15 artiklaan sovellettuna myös käytännön ulottuvuuksia. Kustantajat ja alustajat tarvitsevat sopimusvapautta määritelläkseen molempia osapuolia hyödyttävät järjestelyt, jotka myös vastaavat niiden muuttuvia ja kehittyviä tarpeita sekä liiketoimintayhteistyötä. Koska mediakenttä Euroopan unionin alueella on vaihteleva ja monipuolinen, yksi ratkaisu ei yksinkertaisesti sovi kaikille.

Useat lehtikustantajat näkevät arvoa siinä, että sisältöjä levitetään ja välitetään sosiaalisen medioiden alustoilla, minkä kautta kustantajat voivat myös pitää yhteyttä lukijoihin ja muuhun yleisöön sekä kasvattaa lukijakuntaa. Erityisesti on huomattava, että Facebook ja muut sosiaalisen median alustat toimivat ratkaisevasti hyvin erilaisella tavalla ja tarkoituksessa kuin uutisaggregaattori- ja hakupalvelut. Lehtijulkaisut ilmestyvät alustoille, kuten Facebookiin, ensisijaisesti lehtikustantajien itsensä johdolla ja niiden valvonnan alaisina. Näissä tapauksissa kustantajat ensisijaisesti joko lataavat julkaisunsa itse tai sallivat niiden esiintymisen siksi, että tämä tuottaa kustantajille arvoa yleisöön saadun yhteyden muodossa. Tämän mahdollistaakseen ja sitä helpottaakseen kustantajat myös nimenomaisesti sallivat Facebookin näyttää niiden lataamaa ja jakamaa sisältöä.

Lehtikustantajien sopimuslisenssi vaikuttaisi merkittävästi Facebookin kykyyn vastata näiden yksittäisten kustantajien tarpeisiin ja toiveisiin. Olemme muun muassa huolissamme siitä, että alustojen olisi käytännössä mahdotonta tietää, kuuluuko jokin tietty kustantaja johonkin sovellettavaan sopimuslisenssijärjestelyyn vai ei, ja voidaanko kustantajan mahdollisesti antamia yksilöllisiä lupia näin ollen pitää pätevinä.

9.6. Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja - arvio ehdotetusta TekL 50 §:stä kokonaisuudessaan

Arvioikaa nyt ratkaisua kokonaisuudessaan. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja tai muutosehdotuksia

Yllä ehdotettujen muutosten lisäksi ehdotamme seuraavaa:

"Yksityisen tai ei-kaupallisen käytön" poikkeus

Kuten yllä on esitetty, Direktiivin 15 artiklan 1 kohta sisältää tärkeitä rajoituksia uuden lehtikustantajan lähioikeuden ulottuvuuteen. Näihin sisältyy myös kohta, jonka mukaan lähioikeutta "ei sovelleta yksittäisten käyttäjien lehtijulkaisujen yksityiseen tai ei-kaupalliseen käyttöön". Kuten Lakiehdotuksen 50 §:n perusteluissa esitetään, yksinoikeutta, joka suojaa vaatimukset täyttäviä lehtijulkaisuja, "ei sovelleta yksityisessä tai ei-kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvaan käyttöön". Perusteluiden mukaan kyseinen pykälän 50 kohta on laadittu 15 artiklassa esitetyn yksityistä tai ei-kaupallista käyttöä koskevan poikkeuksen täytäntöönpanemiseksi. Ehdotamme alla olevaa pientä muutosta, jotta säännös olisi selkeämmin yhdenmukainen Direktiivin kanssa:

"Edellä 1 momentissa säädettyä oikeutta ei sovelleta: ...

2. sanoma- tai aikakauslehden tai sen osan saattamiseen yleisön saataviin tietoverkoissa yksityisessä tai ei-kaupallisessa tarkoituksessa;

"Pelkkiä tosiasioita" koskeva poikkeus

Lehtikustantajan lähioikeuteen kohdistuvia tärkeitä rajoituksia on käsitelty myös Direktiivin resitaalissa 57, jossa todetaan, että kyseisiä oikeuksia "ei ... saisi laajentaa koskemaan pelkkiä lehtijulkaisuissa selostettavia tosiasioita". Tämä Lakiehdotuksen perusteluissa esiin nostettu pelkkiä tosiasioita koskeva poikkeus on olennainen sen varmistamiseksi, ettei uutta lähioikeutta käytetä rajoittamaan uutisten tai tosiasioita sisältävän tiedon saatavuutta Euroopan unionin alueella. Kuten Direktiivin resitaalissa 54 selvästi ilmaistaan, "laadukas journalismi ja kansalaisten tiedonsaanti" ovat perustavanlaatuisia edellytyksiä "julkiselle keskustelulle ja demokraattisen yhteiskunnan asianmukaiselle toiminnalle". Tästä huolimatta pelkkiä tosiasioita koskevaan poikkeukseen ei viitata suoraan Lakiehdotuksessa. Tästä johtuen ehdotamme seuraavaa muutosta sen asianmukaiseksi saattamiseksi kansalliseen lainsäädäntöön:

"Edellä 1 momentissa säädettyä oikeutta ei sovelleta: ...

6. lehtijulkaisussa selostettaviin pelkkiin tosiasioihin."

Vaatimukset täyttävät lehtikustantajat ja -julkaisut / Lehtikustantajien ja -julkaisujen määritelmä

Noudattakseen 15 artiklaa ja sen täytäntöönpanevaa kansallista lainsäädäntöä, alustojen tulee pystyä määrittelemään tarkasti ja tyhjentävästi, kuka tai mikä taho on lehtikustantaja ja saako se lähioikeussuojaa. Tämä on Facebookin kokoluokan toimijalle erittäin laaja ja monimutkainen vaatimus, etenkin kun huomioidaan lisäksi myös eurooppalaisen mediakentän monimuotoisuus - mediakenttä koostuu monista erityyppisistä toimijoista useilla paikallisilla ja alueellisilla markkinoilla, joista jokaisella on omat erilliset toimialat sekä kaupalliset käytännöt. Myös sääntelyn näkökulmasta

tarvitaan johdonmukaisuutta ja selkeyttä. Yksi alusta voi pitää lähioikeussuojaan oikeutettuna uutissivustona sellaista toimijaa, jonka toinen alusta puolestaan katsoo olevan ei-toimituksellinen blogi, joka ei saa suoja.

15 artikla soveltuu "jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin" lehtikustantajiin, mutta ei anna alustoille selkeää määritelmää "lehtijulkaisun" tunnistamiseksi. "Direktiivin 2 artiklan 4 kohta, joka on otettu huomioon Lakiehdotuksen 50 §:ssä sekä Direktiivin resitaaleissa 55 ja 56, tarjoaa joitakin lisäkriteereitä. Näiden kriteereiden yleisluontoisuus yhdessä paikallisten markkinoiden erityispiirteiden kanssa merkitsevät kuitenkin sitä, ettei niiden selkeyteen tai tulkintavarmuuteen voi luottaa. Näistä seikoista johtuen pyydämme kunnioittavasti, että Lakiehdotusta muutetaan siten, että siinä nimenomaisesti yksilöidään 15 artiklan vaatimukset täyttävät kustantajat – esimerkiksi viittaamalla luetteloon paikallisista uutiskustantajista ja/tai -julkaisuista. Edellä mainituista syistä pidämme tätä ratkaisevan tärkeänä sääntelyn noudattamisen mahdollistumisen kannalta sekä ennakoitavuuden takaamiseksi kustantajille, alustoille ja käyttäjille.

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua "käyttäjä") on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyritty perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioivaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen?

Ei

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös, miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

Facebookin tarkoitus on antaa ihmisille mahdollisuus rakentaa yhteisöllisyyttä ja tuoda maailmaa lähemmäksi. Palveluidemme avulla kaikenlaiset ja -tyyppiset sisällöntuottajat voivat ilmaista itseään, jakaa työtään ja teoksiaan sekä edistää liiketoimintaansa.

Facebook uskoo, että sanan- ja tiedonvälityksen vapauden turvaaminen, kuten myös immateriaalioikeuksien suojaaminen, on ratkaisevan tärkeää toimivan ja terveen verkkoympäristön sekä Direktiivin täsmällisen täytäntöönpanon kannalta. Vastauksena alla esitettyihin kysymyksiin,

Facebook esittää näkemyksiä siitä, miten Lakiehdotuksessa voidaan ehdotettuja säännöksiä selkiyttämällä ja muuttamalla saavuttaa tämä tasapaino ja panna Direktiivi täsmällisesti täytäntöön.

Ehdotetut muutokset perustuvat Facebookin omiin kokemuksiin siitä, miten se on antanut ihmisille äänen ja mahdollisuuden luoda yhteyksiä sekä olla luovia samalla auttaen tekijänoikeuksien haltijoita niiden sisällön suojaamisessa. Facebook uskoo, että yhteistyön ja vuoropuhelun kautta kaikkien sidosryhmien – alustojen, käyttäjien, oikeudenhaltijoiden, kansallisten viranomaisten ja muiden toimijoiden – tekijänoikeussuojan ja muiden oikeuksien, kuten sananvapauden, välinen tasapaino voidaan säilyttää ja sitä voidaan edelleen vahvistaa kaikkialla Euroopan unionissa.

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Facebook arvostaa Lakiehdotuksen tavoitetta implementoida Direktiivin 17 artikla 7 kohta kansalliseen lainsäädäntöön toteamalla, että "parodia, karikatyyri ja pastissi" katsotaan tekijänoikeuden rajoituksiksi tai poikkeuksiksi. Kuten yllä todetaan, sanan- ja tiedonvälityksen vapauden turvaaminen ja sen tasapainottaminen immateriaalioikeuksien suojan kanssa on ratkaisevan tärkeää toimivan ja terveen verkkoympäristön takaamiseksi.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Facebook tukee Direktiivin perimmäistä tavoitetta tekijänoikeuksien aseman edistämisestä verkossa toimivilla kauppapaikoilla EU:n digitaalisilla sisämarkkinoilla. Tämän yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi on ratkaisevan tärkeää, että 17 artikla saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä johdonmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa, ja että se on yhdenmukainen Direktiivin tekstin kanssa. Kuten jäljempänä käsitellään, Lakiehdotusta tulee muuttaa kolmen yleisen osa-alueen osalta, jotta Direktiivi voidaan panna täytäntöön asianmukaisen uskollisena Direktiivin tekstille sekä Direktiivin esittämän immateriaalioikeuksien suojan ja käyttäjien vapauksien väliselle huolelliselle tasapainolle, välttääkseen suunnitellun EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden pirstaloitumisen.

1. 55 a § 1 momentti – Velvollisuus toimia parhaansa mukaan luvan saamiseksi sisällölle

Välttääkseen vastuun palvelussa saatavilla olevasta luvattomasta sisällöstä Direktiivin 17 artiklan 4 kohdan a alakohda edellyttää, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ("Palveluntarjoajat") ovat toimineet "parhaansa mukaan" saadakseen luvan tekijänoikeudella suojatulle sisällölle. Ehdotuksen 55 a §:n 1 momentti pyrkii saattamaan Direktiivin 17 artiklan 4 kohdan a-alakohdan artiklan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Sen varmistamiseksi, että 55 a § soveltaa johdonmukaisesti 17 artiklan 4 kohdan a-alakohtaa ja että se on yhdenmukainen Direktiivin tarkoituksen kanssa, näkemyksemme mukaan kyseistä säännöstä tulee muuttaa seuraavalla tavalla:

Ensimmäiseksi, Lakiehdotuksen säännöksen tulee ainoastaan kattaa velvoitteet, jotka koskevat yleisölle välittämistä eikä kappaleen valmistamista. Termiä "tekijänoikeus" käytetään usein yleisenä kuvauksena usealle eri oikeudelle. Esimerkiksi direktiivin 2001/29/EC (jäljempänä "Tietoyhteiskuntadirektiivi") 2 artiklassa on kuvattu "kappaleen valmistamista koskevan oikeuden" antavan oikeudenhaltijoille yksinomaisen oikeuden valmistaa teoksistaan kappaleita. Tietoyhteiskuntadirektiivissä on säännelty erikseen 3 artiklassa "oikeudesta välittää yleisölle teoksia ja oikeudesta saattaa muu aineisto yleisön saataviin", joka soveltuu sisällön "langalliseen tai langattomaan" välittämiseen. Näiden kahden oikeuden – kappaleen valmistaminen, ja erikseen välittäminen/saattaminen yleisön saataviin – on jo pitkään ymmärretty edustavan erillisiä oikeudellisia kehyksiä.

Lakiehdotus näyttää kuitenkin yhdistävän nämä kaksi erillistä oikeutta. Lakiehdotuksen 55 a §:n 1 momentin mukaan palveluntarjoaja "on vastuussa teoksen kappaleen valmistamisesta ja yleisölle välittämisestä" jos palveluntarjoaja ei ole täyttänyt kyseisen pykälän mukaisia velvollisuuksiaan. Tämä sanamuoto saattaa viitata siihen, että palveluntarjoajien velvoitteet koskevat sekä välittämistä / saattamista yleisön saataville että erillistä ja erityistä oikeutta valmistaa kappaleita. Siinä määrin kuin Lakiehdotuksen tarkoituksena on tällainen yhdistäminen, se on Direktiivin nimenomaisen sanamuodon vastaista.

Direktiivin 17 artiklan 1 kohta nimenomaisesti toteaa, että "verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon". Missään ei ole mainintaa siitä, että kappaleen valmistaminen kuuluisi 17 artiklan soveltamisalaan.

Lisäksi 17 artiklan 1 kohta tekee selväksi sen, että Direktiivin perusteella alustan tulee toteuttaa toimia saadakseen luvan oikeudenhaltijoilta ainoastaan välittämistä/yleisön saataville saattamista varten "direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa" tarkoitetulla tavalla. Oikeus kappaleen valmistamiseen on määritelty direktiivin 2001/29/EC 2 artiklassa eikä 3 artiklassa.

Lainvalmistelijat ovat olleet selkeitä sen suhteen, että 17 artiklan kannalta relevantti oikeus on ainoastaan välittäminen/yleisön saataville saattaminen. Euroopan komission 17 artiklaa koskeva

ohjeistus myös painotti tätä seikkaa korostamalla sitä, ettei jäsenvaltioiden pitäisi asettaa erillistä velvoitetta hankkia lupaa kappaleen valmistamiseen 17 artiklan yhteydessä (katso Tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla annetun direktiivin (EU) 2019/790 17 artiklaa koskeva ohjeistus, päivätty 4.6.2021 <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/guidance-article-17-directive-2019790-copyright-digital-single-market> ("Ohjeistus")). Mikäli lainsäädännöllisenä tarkoituksena olisi ollut sisällyttää oikeus kappaleen valmistamiseen alustojen velvoitteisiin, tämä oikeus olisi nimenomaisesti yksilöity. Tämän vuoksi pyydämme, että Lakiehdotuksessa tehdään selväksi, että Lakiehdotuksen mukaiset palveluntarjoajan velvollisuudet soveltuvat ainoastaan välittämiseen/yleisön saataville saattamiseen, eikä sen tarkoituksena ole kattaa tätä erillistä oikeutta kappaleiden valmistamiseen.

Toiseksi, Lakiehdotuksen tulisi sisältää Direktiivin kattama "parhaansa mukaan" -sanamuodollinen ilmaisu. Lakiehdotuksen 55 a §:n 1 momentin mukaan palveluntarjoajien tehtävänä on "asianmukaisin toimenpitein" (1) saada lupa tekijänoikeudella suojattujen sisältöjen käyttöön alustoillaan; (2) varmistaa, että tiettyihin teoksiin ja muihin aineistoihin ei ole pääsyä. Kuten yllä on mainittu, Direktiivi käyttää ilmaisua "parhaansa mukaan" kuvatessaan palveluntarjoajien velvollisuuksia, eikä "asianmukaisia toimenpiteitä". Tämä Lakiehdotuksen ainutlaatuinen ilmaisu saattaa asettaa erilaisia käsityksiä ja velvoitteita kuin ne, joita Direktiivissä on tarkoitettu, ja vähintäänkin aiheuttaa sekaannusta palveluntarjoajien velvoitteisiin. Lisäksi pyrkimällä määrittelemään "parhaansa mukaan"-ilmaisun eri tavalla kuin Direktiivissä itsessään on tehty, Lakiehdotus uhkaa aiheuttaa tekijänoikeuksien markkinoiden pirstoutumisen luomalla Suomeen määritelmällisen oikeuskehysten, joka voi poiketa samaisen "parhaansa mukaan" -ilmaisun tulkinnasta muissa jäsenvaltioissa. Tämä on juuri se lopputulos, jota digitaalisilla sisämarkkinoilla pyritään välttämättään ja tästä johtuen Lakiehdotuksessa tulee käyttää samaa "parhaansa mukaan" -ilmaisua kuten artiklassa 17.

Kolmanneksi, Lakiehdotuksessa tulisi selvästi todeta, että kummallakaan osapuolella – oikeudenhaltijoilla ja palveluntarjoajilla – ei ole velvollisuutta hyväksyä lupatarjouksia, jotka ovat osapuolten yhteisen edun vastaisia. Direktiivin resitaali 61 toteaa, että lisensointisopimusten olisi oltava oikeudenmukaisia ja säilytettävä kohtuullinen tasapaino molempien osapuolten kannalta. Jotta "oikeudenmukainen" tasapaino voidaan säilyttää molempien osapuolten välillä, alustojen ja oikeudenhaltijoiden tulee voida vapaasti määrittää, millaiset lupaehdot ovat asianmukaisia ja kieltäytyä tarjouksista, jotka eivät ole kummankaan osapuolen edun mukaisia. Ilman tätä mahdollisuutta Direktiivillä ei voida perustaa "kauppapaikkoja" ollenkaan, vaan kyseessä on pikemminkin vakava puuttuminen perusoikeuksiin. Tämän vuoksi Lakiehdotuksessa olisi selvästi todettava, että oikeuksienhaltijat tai palveluntarjoajat eivät ole velvollisia hyväksymään lupatarjouksia, jotka ovat vastoin heidän yhteisiä etujaan.

Neljänneksi, Lakiehdotuksen tulee välttää viittauksia siihen, että lupa voidaan saada ainoastaan perinteisillä, kahdenkeskeisillä lisenssineuvotteluilla. Lakiehdotuksen perusteluissa todetaan, että "pelkästään se seikka, että tiettyä teosta ei ole vielä kertaakaan tallennettu palveluun, ei poistaisi palveluntarjoajalta velvollisuutta pyrkiä hankkimaan ennakkoon lupaa tekijöiltä, jos se on mahdollista esimerkiksi puitesopimustyyppisten ratkaisujen pohjalta siten, että korvaus maksetaan

toteutuneen käytön mukaisesti". Tämä toteamus on kuitenkin ristiriidassa sekä itse Direktiivin että Ohjeistuksen kanssa.

Direktiivissä ei säädetä, että lupa tulee hankkia rahallisin menetelmin. 17 artikla itsessään ei rajoita sitä, millainen lupa on tarpeen 17 artiklan vaatimusten täyttämiseksi. Esimerkiksi Direktiivin 69 resitaalissa todetaan, että "kun verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat saavat luvan, myös lisensointisopimuksen perusteella..." korostaen sitä, että lisensointisopimukset ovat yksi, mutta eivät ainoa tapa hankkia lupa. Perinteiset lisensointimenetelmät – joissa kahden osapuolten edustajat tapaavat viikkojen tai kuukausien ajan neuvotellakseen pitkiä, hyvin täsmällisiä sopimuksia – eivät voi luoda Direktiivissä esitettyä laajaa "tekijänoikeuksien kauppapaikkaa", ottaen huomioon tällaisesta lähestymistavasta aiheutuvat korkeat transaktiokustannukset ja puhtaasti osapuolten lukumäärät. Tästä johtuen Lakiehdotus voi hyötyä siitä, että siinä nimenomaisesti sallitaan muita mekanismeja sisältöjen lupien hankkimiseksi, jotka voivat toimia laajamittaisesti ja tarjota oikeudenhaltijoille erilaista arvoa heidän liiketoimintatarpeidensa mukaisesti. Samalla nämä muut mekanismit heijastaisivat täsmällisemmin Direktiivin soveltamisalaa, jossa puhutaan "luvasta" pelkän rahastamisen sijaan. Euroopan komissio on myös korostanut tätä näkökulmaa Ohjeistuksessaan ja todennut erityisesti, että "tiettyissä tapauksissa oikeudenhaltijat voivat esimerkiksi sallia sisältönsä käytön tiettyissä palveluissa vastineeksi datasta tai myyninedistämistoimista". Oikeudenhaltijoiden kanssa vuosien varrella tekemämme yhteistyön kautta olemme huomanneet, että heidän tarpeensa ja intressinsä muuttuvat usein ajan myötä, mikä edellyttää sitä, että osapuolilla on vapaus päättää millaisia arvoa ja etuja he haluavat keskenään vaihtaa. Mikä tärkeintä, kokemuksemme on ollut se, että oikeudenhaltijat saattavat eri olosuhteissa pyrkiä sallimaan sisältönsä käytön erityyppisiä e-rahallisia arvoja ja etuja vastaan.

Eräs tällainen sisällönhallintajärjestelmä, joka mahdollistaa tällaisten moninaisten tarpeiden ja intressien huomioimisen on Facebookin Rights Manager -järjestelmä. Uskomme, että Rights Manager -järjestelmä pystyy toimimaan mallina siitä, miten moderni lupajärjestelmä verkkosisältöihin voi toimia sekä skaalautua tarpeen mukaan, toimien siten koko ekosysteemin eduksi. Rights Manager tarjoaa lisäarvoa seuraavilla tavoilla:

- Kattavampaa näkemystä sisällön menestyksestä ja tietoja yleisöstä: Sisällöntuottajat voivat hyödyntää Facebookin tarjoamia tietoa yleisöstään tehdessään liiketoimintaa ja markkinointia koskevia päätöksiä. Yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa Facebook on kehittänyt Rights Manager -työkaluun ominaisuuksia, joiden avulla tarjotaan tietoa siitä, ketkä oikeudenhaltijoiden aineistoa käyttävät, ja kuinka erilaiset sisällöt menestyvät alustalla. Näitä tietoja hyödyntämällä he voivat saavuttaa kohdeyleisönsä paremmin.
- Ulottuvuuden laajentaminen: Oikeudenhaltijat käyttävät Facebookia tehostaakseen sisältönsä jakelua yleisönsä rakentamiseksi, laajentaakseen yhteyttä faneihinsa ja ohjataakseen verkkoliikennettä verkkosivuilleen (joissa he myyvät muita tavaroita ja palveluita). Myös tästä syystä kehitimme "Ownership Links" -toiminnon Rights Manager -järjestelmään, jonka avulla oikeudenhaltijoiden on mahdollista antaa lupa tietyn sisällön esiintymiselle alustalla syöttämällä mainosbannerin videoon, joka sisältää oikeudenhaltijan teosta vastaavaa aineistoa. Tämä myyninedistämismahdollisuus luo niin kutsutun "vauhtipyöräefektin" – mitä enemmän sisältöä käyttäjät saavat julkaista, sitä enemmän oikeuksien haltijat voivat ohjata fanejaan uuteen sisältöön ja mahdollisuuksiin.

- Yleisön kehitys: Myös oikeudenhaltijat ovat erittäin tärkeitä käyttäjiä alustallamme. Julkaisemalla sisältöä alustalla, he antavat luvan sen käytölle ja jakamiselle Facebookin Käyttöehtojen mukaisesti. Oikeudenhaltijat hyötyvät Facebookin tarjoamista ilmaisista työkaluista, jotka mahdollistavat muun muassa yleisön rakentamisen sisällön ympärille, syvemmän vuorovaikutuksen fanien kanssa, oikeuksienhaltijoiden televisio-ohjelmien katsojalukujen kasvattamisen, sekä verkkoliikenteen ohjaamisen omille verkkosivuilleen tai muualle, missä he myyvät tavaroitaan ja palveluitaan.
- Skaalattu kaupallistaminen: Useilla oikeudenhaltijoilla ei ole resursseja rakentaa itsenäistä jakelukanavaa, ja sen sijaan he haluavat hyödyntää Facebookin skaalattua kaupallistamisen työkalua. Tätä varten kehitimme Claim Ad Earnings -toiminnon Rights Manager -järjestelmään, joka mahdollistaa oikeudenhaltijoille rahallisen korvauksen vaatimisen mainoksista, joita sijoitellaan heidän sisältöihinsä. Työmme erilaisten oikeudenhaltijoiden kanssa, joilla on keskenään erilaiset resurssitasot, on opettanut, että tämänkaltaiset mahdollisuudet kaupallistamiseen ovat erityisen hyödyllisiä oikeudenhaltijoille, joiden toiminta on vähemmän vakiintunutta.

Näin ollen Lakiehdotus voisi nimenomaisesti esittää, että modernit menetöt tekijänoikeudella suojattujen teosten käyttöluville voidaan saavuttaa erilaisten vaihtoehtojen kautta, sisältäen: a) skaalatut lupajärjestelmät; b) lupien sopiminen muuta kuin rahallista korvausta vastaan; ja / tai c) perinteisten lisenssisopimusten kautta tilanteissa, joihin se soveltuu. Lakiehdotus voisi tukea tällaisia moderneja tapoja käyttöluviin ja välttää sellaisen päätelmän luomista, että ainoastaan perinteinen, kahdenkeskinen lisenssimalli korvaukselle olisi ainoa sallittu vaihtoehto.

1. 55 a § 2 momentti - Sisällön latausten estäminen parhaansa mukaan

Lakiehdotuksen 55 a §:n 2 momenttia tulisi muuttaa vastaamaan Direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b-alakohdan sanamuotoa. Artiklan 17 artiklan 4 kohdan b-alakohdan mukaan Palveluntarjoajien tulee toteuttaa "toimia parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti varmistaakseen, että tietyt teokset ja muu suojattu aineisto, joista oikeudenhaltijat ovat antaneet palveluntarjoajille merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, eivät ole saatavissa." 55 a § 1 momentin kohdassa 2 kuitenkin todetaan, että Palvelun tarjoaja on vastuussa "2 §:ssä tarkoitettusta teoksen kappaleen valmistamisesta ja yleisölle välittämisestä, jos Palvelun tarjoaja ei ole toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä tekijän tai tämän puolesta toimivan esittämistä poistovaatimuksesta huolimatta tunnistaakseen tekijänoikeutta loukkaavan aineiston ja estääkseen palvelussa siihen yleisön pääsyn."

Pykälä ei vastaa Direktiivin "parhaansa mukaan" -ilmaisua (kuten edellä on tarkemmin kuvattu), eikä siinä myöskään mainita suoraan, että oikeudenhaltijan on annettava merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, jotta palveluntarjoaja voi estää sisällön saatavuuden soveltuviin tilanteisiin. Vaikka säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että "lähtökohtaisesti tekijän tulee toimittaa kaikki teosta koskevat merkitykselliset ja tarpeelliset tiedot tai muut vastaavat tiedot, joiden avulla Palvelun tarjoaja pystyy tunnistamaan tekijänoikeutta loukkaavan aineiston", siitä huolimatta tulisi Lakiehdotuksen sisällyttää tämä suoraan 55 §:n tekstiin. Tämä lausuma on tärkeä virheellisten tulkintojen välttämiseksi palveluntarjoajan tämän pykälän mukaisten velvollisuuksien suhteen.

Esimerkiksi Facebookin Rights Manager -työkalu on järjestelmä, jota oikeudenhaltijat voivat hyödyntää aineistonsa hallinnoinnissa ja suojaamisessa, sisältäen mahdollisuuden oikeudenvastaisten latausten estämiseen tai poistoon. Tämä järjestelmä, kuten muut kaupallisesti saatavilla olevat sisällöntunnistusjärjestelmät, voivat toimia ainoastaan, mikäli oikeudenhaltija toimittaa viitetiedoston tekijänoikeudella suojatusta teoksestaan – eli digitaalisen kopion teoksesta, jota he pyrkivät suojaamaan. Ilman että oikeudenhaltijan toimittaa kopion Rights Manageriin, työkalun ei ole yksinkertaisesti mahdollista etsiä vastaavuutta palvelun käyttäjien lataamasta sisällöstä; esimerkiksi kirjalliset toisinnot audiovisuaalisista teoksista eivät ole riittäviä vastaavuuden havaitsemiseksi.

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

55 b § – Verkkosisällönjakopalvelun tiedonantovelvollisuus

Lakiehdotuksen 55 b §:ssä esitetään, että palveluntarjoajan olisi julkaistava palvelun yhteydessä tiettyjä tietoja, jotka on listattu pykälässä kyseisiin tietoon liittyvine vaatimuksineen. Direktiivin 17 artiklan 8 kohta ja 17 artiklan 9 kohta eivät kuitenkaan sisällä vastaavia Lakiehdotuksessa esitettyjä tiedonantovelvoitteita. 55 b §:ää tulisi muuttaa seuraavilla tavoilla, jotta yhdenmukaisuus Direktiivin kanssa säilyy ja vältetään digitaalisten sisämarkkinoiden pirstaloitumiselta:

Direktiivin 17 artiklan 8 kohdan mukaan "Jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat antavat oikeudenhaltijoille näiden pyynnöstä riittävät tiedot 4 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevien käytäntöjensä toiminnasta ja, kun lisensointisopimuksia tehdään palveluntarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välillä, tiedot sopimusten kattaman sisällön käytöstä." Tämän lisäksi Direktiivin ainoa tiedonantoon liittyvä velvoite on käyttäjien oikeuksiin liittyvä velvoite 17 artiklassa 9 kohdan, jonka mukaan Palvelun tarjoajien "on ehdoissaan ilmoitettava käyttäjille, että nämä voivat käyttää teoksia ja muuta suojattua aineistoa unionin oikeudessa säädettyjen, tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevien poikkeusten tai rajoitusten nojalla."

Facebook on osoittanut vahvaa omistautumista läpinäkyvyydelle immateriaalioikeuksien saralla ja tukenut 17 artiklan 8 kohdan yleistä tarkoitusta lisätä läpinäkyvyyttä palveluntarjoajien toimintaan. Esimerkkeinä tästä Facebookin tekijänoikeutta koskevat toimintaperiaatteet on esitetty Facebookin Käyttöehdoissa (ks. <https://www.facebook.com/terms.php>) sekä Facebookin yhteisönormeissa (ks. <https://www.facebook.com/communitystandards/>). Tämän lisäksi Facebook julkaisee immateriaalioikeuksia koskevat käytännösääntönsä Facebookin Ohje- ja tukikeskuksessa (ks. <https://www.facebook.com/help/399224883474207>), joka sisältää tekijänoikeuskysymyksille ja toimintatapojen selventämiselle omistetun erillisen osion. Lisäksi Facebook julkaisee säännöllisesti läpinäkyvyysraportteja, joiden tarkoituksena on tarjota yleisölle näkymää siitä, kuinka suojaamme immateriaalioikeuksia jakamalla tietoa oikeudenhaltijoilta saamiemme raporttien määristä ja tyypeistä sekä tietoa siitä, kuinka suureen määrään sisältää nämä raportit vaikuttavat (ks. <https://transparency.facebook.com/intellectual-property>). Lisäksi Facebook julkaisee julkisen ja yksityiskohtaisen osion Ohje- ja tukikeskuksessa, jossa selitämme mekanismit ja toimintaperiaatteet sisällönhallintatyökalujen kuten Rights Managerin taustalla, joka mahdollistaa erityyppisille

oikeudenhaltijoille video-, ääni- ja kuvasisällön hallinnoinnin (<https://www.facebook.com/business/help/2015218438745640>). Rights Manageria käyttäville oikeudenhaltijoille tarjotaan myös tarkempia tietoja siitä, miten yleisö käyttää heidän sisältöään, ja miten erilaiset osat sisällöstä menestyvät alustalla (yksityisyyden ja tietosuojan periaatteet huomioiden).

Lakiehdotuksen 55 b § poikkeaa kuitenkin Direktiivistä ja sisältää lisäksi tiedonantovelvoitteisiin. Esimerkiksi 55 b §:n mukaan palveluntarjoajan on julkaistava "palveluntarjoajan hankkimien käyttöluopien piiriin kuuluvien teosten tunnistamistiedot ja tiedot mahdollisista teosten käyttöä rajoittavista ehdoista" sekä "tieto siitä, miten sisällön tuottaja voi antaa selvityksen perusteista, joiden nojalla tietyn teoksen käyttö palveluun tallennetussa aineistossa on lainmukaista". Lisäämällä uusia tiedonantovelvoitteita, saattaa Lakiehdotus toimia 17 artiklan tarkoitusten vastaisesti.

Yhtenä esimerkkinä voidaan todeta, ettei välttämättä ole käytännössä mahdollista tarjota tietoa "mahdollisista [käyttöluopien piiriin kuuluvien] teosten käyttöä rajoittavista ehdoista" kokonaisesta kansainvälisten tekijänoikeuksien ekosysteemistä ja sisällöstä tavalla, joka on 1) käyttökelpoista lataajien kannalta ja 2) oikeudenhaltijoiden kanssa sovittavissa. Näin ollen säännös uhkaa sekä aiheuttaa sekaannusta käyttäjissä, että samanaikaisesti hankaloittaa käyttöluopien hankkimista. Direktiivin ulkopuolisten velvoitteiden juurruttaminen uhkaa luoda pirstaloituneen järjestelmän tekijänoikeuden alalle, jossa jokainen palveluntarjoaja, käyttäjä sekä oikeudenhaltija tulee kohtaamaan erilaisen joukon velvoitteita ja vaatimuksia riippuen siitä, missä jäsenvaltiossa he sattuvat olemaan – juuri mitä EU:n digitaalisilla sisämarkkinoilla pyritään välttämään.

Toisena esimerkkinä voidaan nostaa esille se, että 55 b §:n mukaan palveluntarjoajien on annettava oikeudenhaltijoille pyynnöstä tietoja, kuten "1) teoksen palveluun tallentaneiden sisällöntuottajien lukumäärä; 2) teosta palvelussa lukeneiden, katselleiden tai kuunnelleiden käyttäjien lukumäärä; ja 3) tiedot palveluntarjoajan teoksen käyttämisestä saamista tuloista." Lakiehdotuksessa todetaan, että nämä tiedot voivat olla "tekijälle tarpeen teoksen kaupallisen potentiaalin arvioimiseksi." Sen lisäksi, ettei mitään näistä velvoitteista ole esitetty Direktiivissä itsessään - jossa edellytetään antamaan "tiedot sopimusten kattaman sisällön käytöstä" - on joka tapauksessa epäselvää, sovelletaanko tätä tietoa kaikkiin tilanteisiin taikka kaikkiin palveluntarjoajan tarjoamiin palveluihin. On lisäksi epäselvää missä määrin tällaisen tiedon luovuttaminen vaikuttaa yksityisyyden suojaamiseen liittyviin velvoitteisiin tai palveluntarjoajan sopimusvelvoitteisiin käyttäjiinsä nähden (käyttöehtojen kautta). Näiden lisäksi asiaan liittyy vielä se suhteeton haaste, joka palveluntarjoajille aiheutuu tiedon seurannasta ja raportoinnista erityisesti tilanteissa, joissa relevantti sisältö muodostuu useiden tekijänoikeudella suojattujen teosten osista tai useiden eri oikeudenhaltijoiden omistamien aineistojen osista. Nämä tosiasialliset haasteet voivat heikentää pyrkimyksiä hankkia kattavia käyttöluopia sisällölle ja näin ollen estää Direktiivin tarkoituksen toteutumista - joka on tekijänoikeudellisten kauppapaikkojen luominen EU:n digitaalisilla sisämarkkinoilla. Yksityiskohdat siitä, mikä tieto olisi hyödyllisintä ja käytännöllisintä käyttöluvista sovittaessa olisi parasta jättää osapuolten keskenään sovittavaksi, mistä johtuen 17 artiklan 8 kohta onkin jätetty sanamuodoltaan suhteellisen joustavaksi. Näin ollen myös Lakiehdotusta tulisi yhdenmukaistaa Direktiivin tekstin kanssa.

Kuten edellä on mainittu, Facebook arvostaa immateriaalioikeuksien läpinäkyvyyttä, ja meillä on merkittävä määrä käyttökelpoista tietoa kaikkien osapuolten saatavilla, mukaan lukien osapuolien, jotka valitsevat antaa käyttöluvan sisältöönsä Rights Manager -sisällönhallintatyökalumme kautta. Tukeakseen Direktiivin tavoitetta tekijänoikeudellisten "kauppapaikkojen" luomisesta, uskomme että Lakiehdotuksen tulisi noudattaa 17 artiklan 8 kohdassa ja 17 artiklan 9 kohdassa määriteltyjä

tiedonantovelvoitteita, eikä pyrkii luomaan uniikkeja velvoitteita, jotka voivat heikentää Direktiivin tarkoitusta.

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

55 c § - Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuus estää yleisön pääsy aineistoon

Lakiehdotuksen 55 c §:n mukaan, mikäli Palveluntarjoaja havaitsee käyttäjän (sisällöntuottajan) sisällön "vastaa[van] täysin poistettavaksi vaadittua teosta" käyttäessään 55 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisia tunnistamistoimia, Palveluntarjoajan on välittömästi estettävä pääsy sisältöön. Lisäksi lainkohdassa esitetään, että jos aineisto ei kaikilta osin vastaa poistettavaksi vaadittua sisältöä, tai jos sisällön tuottajan antaman selvityksen perusteella "voidaan pitää mahdollisena, että teoksen käyttö on sallittua lain tai sopimuksen nojalla", Palveluntarjoajan on annettava oikeudenhaltijalle tästä tieto, jotta oikeudenhaltija voi toimittaa lisätietoja poistovaatimuksensa perusteista. 55 c §:n tarkoituksena on ilmeisesti implementoida Direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b- ja c-alakohtien velvoitteet sekä lisäksi huomioida 17 artiklan 7 kohdan mukaiset velvoitteet.

Arvostamme lainvalmistelijoiden pyrkimystä muodostaa tasapaino käyttäjien perusoikeuksien sekä immateriaalioikeuksien välillä. Katsomme kuitenkin, että ehdotettu 55 c § lisää epäselvyyttä Palveluntarjoajien velvoitteista, mikä voi lopulta horjuttaa sitä Lakiehdotuksen tavoittelemaa tasapainoa, sillä se ei ota huomioon suunniteltujen järjestelyiden teknisiä realiteetteja järjestelmien toteuttamisessa. Kuten jäljempänä kuvataan, ehdotetun 55 c §:n tällä hetkellä aiheuttamat haasteet voitaisiin poistaa yhdenmukaistamalla tekstiä siten, että se vastaa Direktiiviä täsmällisemmin.

Lakiehdotus saattaa ensinnäkin kannustaa laillisen sisällön tarpeettoman laajaan poistamiseen. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että 55 c §:n 1 momentti soveltuu tilanteisiin, joissa sisältö vastaa täysin poistettavaksi vaadittua teosta, ja se velvoittaa Palveluntarjoajaa estämään tällaisissa tilanteissa pääsyn aineistoon. Valmistelussa ei kuitenkaan ole otettu huomioon, että täysi vastaavuus teoksen kanssa ei välttämättä merkitse sitä, että sisältö loukkaisi tekijänoikeutta. Esimerkiksi lain sallimat parodiat edellyttävät usein taustalla olevan sisällön 100-prosenttista käyttöä, ja kuten Lakiehdotuksessa itsessään esitetään, teoksia kuten parodioita ovat sallittuja 23 §:n mukaisesti. Tältä osin 55 c §:n tämänhetkinen muotoilu voi rajoittaa muiden Lakiehdotuksessa ehdotettujen säännösten perimmäistä hyötyä edellyttämällä pääsyn estämistä sellaiseen sisältöön, joka olisi Lakiehdotuksen mukaan kuitenkin täysin laillista.

Lakiehdotus ei myöskään huomioi asiayhteyttä. Teoksen käyttöä taustoittava ja ympäröivä konteksti on usein ratkaiseva sen arvioimiseksi, onko käyttö lainmukaista vai lainvastaista, ja se voi muodostua

jopa merkityksellisemmäksi kuin pelkän prosentuaalisen vastaavuuden arvioiminen. Lakiehdotus antaa kuitenkin ymmärtää, että ainoa vaikuttava seikka sisällön loukkaavuuden arvioinnissa on se, vastaako sisältö täysin poistettavaksi vaadittua teosta.

Lisäksi siltä osin kuin käytetyn sisällön määrä on merkityksellinen, on epäselvää, soveltuuko 55 c § hyvin lyhyisiin teoksiin yhtä lailla kuin pidempiinkin teoksiin, kuten täysipitkiin elokuviin. Mikäli näin on, Lakiehdotus saattaa hyvinkin kieltää käyttäjiä lataamasta palveluun lyhyitä kohtauksia tai otteita sisällöstä muihin teoksiin yhdistettynä (remix), jos kohtausta tai ote "vastaa täysin" oikeudenhaltijan teosta, vaikka peruste yhdistää teos muihin teoksiin olisi alkuperäistä teosta koskeva kommentti tai arvostelu taikka uuden merkityksen luominen sille. Toteamme jälleen, että 55 c §:n tavoitellessa käyttäjien oikeuksien tasapainottamista, se päätyykin huomattavasti vaarantamaan niiden toteutumisen.

Valmistelussa ei tulisi olettaa, että sisällöntunnistusjärjestelmät voisivat ratkaista Lakiehdotuksen puutteet sallimalla parodian tai ottamalla asiayhteyden huomioon.

Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksessaan tuoreessa Euroopan unionin tuomioistuimen tapauksessa (Puolan tasavalta v. Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto, asiassa C-401/19) toteaa:

Nämä välineet, eritoten ne, jotka toimivat ”digitaalisiin sormenjälkiin” perustuvalla tekniikalla, pystyvät tunnistamaan vastaavuuksia eli panemaan merkille, että tietyn tiedoston sisältö toisintaa kokonaan tai osittain viitetiedoston sisällön. Sitä vastoin, kuten Puolan tasavalta katsoo, mainitut välineet eivät vielä tällä hetkellä pysty ottamaan huomioon asiayhteyttä, jossa toisinnettua teosta käytetään, eivätkä varsinkaan tunnistamaan, voidaanko siinä soveltaa jotakin tekijänoikeuteen liittyvää poikkeusta tai rajoitusta. Riski ”liian tehokkaasta estämisestä” kasvaa entisestään sitä mukaa kuin mainittujen välineiden kyky tunnistaa vastaavuuksia aina vain lyhyemmistä otteista (esimerkiksi muutaman sekunnin äänitteestä) paranee. Niiden käyttö synnyttää siis riskin siitä, että käyttäjiltä riistetään asianomaisilla poikkeuksilla ja rajoituksilla mahdollistettu ilmaisun ja luomisen tila.

On lisäksi epäselvää, soisiko 55 c § kelle tahansa oikeudenhaltijalle mahdollisuuden rajoittaa sananvapautta kautta koko Palveluntarjoajan palvelun. Facebookin kokemus Rights Managerin hallinnoinnista on tuonut esiin useita tapauksia, joissa oikeudenhaltijat ovat virheellisesti estäneet pääsyn sellaiseen sisältöön, johon heillä ei tosiasiallisesti ole oikeuksia, tai yrittäneet väärinkäyttää työkalua vapaan ilmaisun estämiseksi. Voidaksemme vastata näihin todellisiin haasteisiin ja ehkäistä sisällön tarpeetonta estämistä tai poistamista, Facebook on ryhtynyt tarvittaviin toimiin, joita ovat muun muassa:

- Pääsyn rajaaminen vain toimijoille, jotka eivät väärinkäytä järjestelmää;
- Arkaluontoisten ominaisuuksien, kuten automaattisen estämisen, rajaaminen vain luotetuille toimijoille ja vain sellaisiin sisältötyyppeihin, joihin ominaisuuksien käyttö soveltuu;
- Vääriä positiivisia tuloksia vähentävien ja käyttäjien oikeuksia turvaavien vastaavuusparametrien käyttöön ottaminen.

On epäselvää, onko 55 c §:ssä otettu huomioon näitä välttämättömiä ja tarpeellisia toimintatapoja, jotka ovat kehittyneet useiden vuosien Rights Manager –hallinnoinnin tuloksena, vai onko Lakiehdotuksen tarkoituksena jatkossa lainkaan antaa Palveluntarjoajille liikkumavaraa kehittää niiden järjestelmiä toimivampaan suuntaan sisällön tarpeettoman poistamisen estämiseksi ilman aika vieviä ja yksi kerrallaan toteutettavia toimenpiteitä 55 i §:n mukaisesti.

Lopuksi Facebook toteaa, että ehdotettu 55 c § vaarantaa aineiston sallittua käyttöä huomattavasti johtamalla vääriin positiivisiin vastaavuustuloksiin, eikä se huomioi eri mediatyyppien välisiä eroja. Jos kaksi henkilöä esimerkiksi videoi tai valokuvaa tunnettua maamerkkiä, maisemaa tai kohdetta kuten kuuta (ks. <https://petapixel.com/2021/08/26/umg-seems-to-think-it-copyrighted-the-moon/>), nämä teokset saattavat usein vaikuttaa keskenään sisällöntunnistusteknologian kannalta hyvin samankaltaisilta, elleivät jopa identtisiltä. Vaatimalla, että pääsy sisältöön estetään sisällön vastatessa täysin oikeudenhaltijan teosta, 55 c § lisää vääriä positiivisia osumia erittäin vahingollisin seurauksin. Yrittäessään estää esimerkiksi Helsingin tuomiokirkosta ottamansa kuvan tekijänoikeutta loukkaavaa käyttöä tekijä saattaa tahattomasti samassa yhteydessä estää kaikki valokuvat tästä tunnetusta maamerkistä.

Tiivistettynä toteamme, että nykyisen sanamuotonsa mukaisesti 55 c § aiheuttaa riskin huomattavasta sallitun sisällön tarpeettoman laajasta estämisestä, ja se jättää Palveluntarjoajille hyvin vähän mahdollisuuksia suojata käyttäjien oikeuksia.

Toisekseen Lakiehdotus voi kannustaa tekijänoikeuden loukkauksiin. Ehdotetun 55 c §:n mukaan jos käyttäjän lataus ei "täysin vastaa" oikeudenhaltijan teosta, Palveluntarjoajan on annettava oikeudenhaltijalle tieto aineiston vastaavuudesta ja tarjottava mahdollisuus arvioida käytön sallittavuutta sekä vahvistaa Palveluntarjoajalle aineistoa koskeva poistopyyntönsä. Näin ollen Lakiehdotus estää nopean sisällön estämisen ja mahdollisesti loukkaavan sisällön poistamisen. Monet oikeudenhaltijat voivat esimerkiksi pitää tekijänoikeutta loukkaavana "yhdestä kahteen minuuttia pitkää koontia videon eri kohtauksista", erityisesti jos kyse on niin sanotusti vuodetusta sisällöstä, vaikka koko teos kokonaisuudessaan olisi kahden tunnin mittainen. Myös esimerkiksi 30 sekuntia kestävä ote musiikkivideosta tai muusta audiovisuaalisesta teoksesta voi aiheuttaa huomattavaa taloudellista haittaa, vaikkei se "vastaa täysin" oikeudenhaltijan teosta.

Riski oikeudenloukkauksiin kannustamiseen on yhtä lailla ilmeistä suorien urheilulähetysten yhteydessä. Tällä hetkellä Rights Manager mahdollistaa urheiluseuroille sekä radio- ja televisioasemille sisällön suojaamisen reaaliajassa estämällä loukkaavan suoratoiston jalkapallo-otteluista. Tämä suojaa niitä taloudellisia kannustimia, jotka ylipäänsä mahdollistavat urheilulähetykset. Facebook on todistanut tilanteita, joissa vilpilliset toimijat ovat pyrkineet kiertämään sen järjestelmiä yhdistämällä loukkaavaan sisältöön asiaankuulumatonta tai epäolennaista sisältöä tai jakamalla loukkaavat julkaisunsa useampaan erilliseen osioon. Rights Manager kykenee nykyisellään ennakoimaan ja estämään tällaiset tilanteet ja toimenpiteet. Lakiehdotuksen perusteella on kuitenkin epäselvää, miten Palveluntarjoajat voisivat täsmällisesti

määritellä vastaako sisällöntuottajan lataama sisältö "täysin" oikeudenhaltijan teosta, sekä miten Palveluntarjoajat pystyisivät estämään oikeudenloukkaukset. Tällaisten hetkessä tapahtuvien tilaisuuksien ja tapahtumien yhteydessä (mitkä voivat kuitenkin kokonaisuudessaan kestää 115 minuuttia) oikeudenhaltijalla on harvoin aikaa manuaalisesti tarkastaa ja arvioida jokainen oikeudenhaltijan sisältöä mahdollisesti vastaava lataus palveluun. Tämä voi silti olla 55 c §:stä aiheutuva seuraus, jos lainkohta hyväksytään nykyisessä muodossaan.

Lopputulos on, että 55 c § saattaa lopulta avata mahdollisuuksia vilpillisille toimijoille hyväksikäyttää järjestelmää ja syyllistyä immateriaalioikeuden loukkauksiin.

Kolmanneksi Lakiehdotus ei ota huomioon teknisiä realiteetteja. Ehdotetun 55 c §:n 2 momentin 2 mukaan mikäli sisällöntuottajan palveluun tallentama aineisto "ei kaikilta osin vastaa poistettavaksi vaadittua teosta, tai jos sisällön tuottajan antaman selvityksen tai muun syyn perusteella voidaan pitää mahdollisena, että teoksen käyttö on sallittua lain tai sopimuksen nojalla, palvelun tarjoajan on välittömästi annettava teoksen poistamista vaatineelle tieto edellä tarkoitetun aineiston vastaavuudesta". Se, miten tämä käytännössä toteutettaisiin jää epäselväksi. Lakiehdotus jättää Palveluntarjoajien arvioitavaksi mitä tarkoitetaan "sisällöntuottajan antamalla selvityksellä tai muulla syyllä". Kuitenkaan siltä osin kuin valmistelussa on hahmoteltu järjestelmää, jossa sisällöntuottajalla on mahdollisuus "liputtaa" sisältö sallituksi ennen kuin oikeudenhaltija pyytää sisällön poistamista, suunnitelma ei ota huomioon tällaisten järjestelmien toteuttamiseen liittyviä teknisiä rajoitteita.

Jotta järjestelmä, jonka puitteissa sisällön tuottajilla olisi mahdollisuus merkitä tai liputtaa sisältö sallituksi, voitaisiin toteuttaa, Palveluntarjoajilta vaadittaisiin jopa miljardien sisällöntuottajien tekemien latausten oikea-aikaista skannausta ja vertailua miljooniin oikeudenhaltijoiden toimittamiin tiedostoihin. Tämä vaatisi uskomattoman monimutkaisten ja tarkkojen vastaavuusalgoritmien käyttämistä. Edellä kuvatun preskriptiivisen skannausmenetelmän käyttämisen edellyttäminen on vastoin Euroopan komission Ohjeistuksessa ilmaisemaa varoitusta, jonka mukaan jäsenvaltioiden ei tule edellyttää palveluntarjoajilta jonkin tietyn teknisen ratkaisun käyttöä. Lisäksi sen edellyttäminen voidaan mahdollisesti katsoa "yleisen valvontavelvoitteen" asettamiseksi Direktiivin 17 artiklan 8 kohdassa kielletyllä tavalla.

Käytännön näkökulmasta tarkasteltuna tällainen reaaliaikainen skannaus ei yksinkertaisesti ole toteuttavissa useiden nykyaikaisten Palveluntarjoajien mittakaavassa, vaikka niiden toiminta olisikin jo hyvin pitkälle kehittyntä.

Lisäksi 55 c §:n sanamuoto voi mahdollisesti aiheuttaa haittaa suomalaisille käyttäjille ja sisällöntuottajille, ja saattaa dramaattisesti muuttaa tapaa, jolla he käyttävät sosiaalisen median palveluita. Edellyttämällä, että Palveluntarjoajan on skannattava ladattu sisältö ennen kuin se julkaistaan alustalla ja mahdollistamalla sisällöntuottajille tällaisen sisällön "liputus" – mikäli tämä tosiaan on Lakiehdotuksessa tarkoitus – latausprosessi voisi viivästyä minuuteilla ja joissain

tapauksissa jopa tunneilla, kun skannausta suoritettaisiin. Edellä kuvatun mukaisesti skannausalgoritmit ovat monimutkaisia ja intensiivisiä, ja skannauksen suorittamiseen kuluu aikaa. Odotusaikana sisällön tuottajat eivät tietäisi, miksi heidän sisältönsä ei lataudu palveluun, ja saattavat siitä johtuen päätyä perumaan latauksen (mikä vähentäisi Suomessa saatavilla olevaa ilmaisua ja tiedonvälitystä) tai vielä ikävämässä tapauksessa olettaa sisältönsä joutuvan estetyksi, vaikka se ei todellisuudessa vastaisi yhdenkään oikeudenhaltijan viitetiedostoa. Tämä viive julkaisuissa koskisi ainoastaan suomalaisia käyttäjiä, sillä muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tällaisesta järjestelmästä ei olla säätämässä, tai ainakin niissä on säädetty asiasta hyvin erilaisin ehdoin kuin Lakiehdotuksessa on nykyisellään esitetty. Myöskään Direktiivi ei tällaisia järjestelmiä edellytä.

Kuten edellä on kuvattu, 55 c §:n nykyinen sanamuoto muodostaa huomattavan riskin sisällön tarpeettoman laajasta poistamisesta ja saattaa estää nopean puuttumisen oikeudenloukkauksiin sekä luo epäselvyyksiä, jotka eivät ota huomioon teknisiä realiteetteja kanssa. Sen sijaan, että otettaisiin käyttöön 55 c §:n mukainen uudenlainen järjestelmä, Facebook uskoo, että Lakiehdotuksen tavoitteen tasapainottaa käyttäjien ja sisällöntuottajien oikeudet immateriaalioikeuksien suojan kanssa saavuttamiseksi olisi myös parempia keinoja.

Lakiehdotuksessa tulisi ennen kaikkea palata direktiivin 17 artiklan sanamuotoon. 17 artikla on neuvoteltu huolellisesti, ja siinä on otettu huomioon kaikkien sidosryhmien näkemykset sellaisen kestäväen järjestelmän luomisesta, mikä mahdollistaa sisällön suojaamisen mutta samalla varmistaa käyttäjien oikeuksien turvaamisen. Suomen ei tulisi yrittää luoda omia uusia sääntöjä ja järjestelmiä, mitkä voivat horjuttaa tätä tasapainoa, ja millaisia ei toteuteta missään muualla digitaalisten sisämarkkinoiden alueella.

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Pykälässä 55 e esitetty yksityiskohtainen luettelo sisällöntuottajille toimitettavista tiedosta on ylimitoitettu, eikä se perustu DSM-direktiiviin tai Euroopan komission kesäkuussa 2021 antamaan täytäntöönpano-ohjeistukseen. Luettelossa vaadittujen tietojen hankkiminen kuormittaa palveluntarjoajia huomattavasti: lainkohdan täytäntöönpano edellyttää palveluntarjoajilta huomattavia maakohtaisia muutoksia nykyisiin prosesseihin, ja vaatisi esimerkiksi käyttöliittymien ja sähköisten lomakkeiden maakohtaista kustomointia. On epäselvää, kuinka maailmanlaajuisessa mittakaavassa toimivat palveluntarjoajat voivat täytäntöönpanna tällaiset lainkäytölliset alueelliset

vaatimukset: palveluntarjoajat saattavat ensinnäkin joutua estämään pääsyn sisältöön, jota koskeviin alueellisiin oikeuksiin oikeudenhaltijat vetoavat usean eri jäsenvaltion alueella, samoin kuin sisältöön, jota käyttäjät ovat ladanneet palveluun usean eri jäsenvaltion alueella. Tämän lisäksi palveluihin ennen lakimuutoksen voimaantuloa ladatun aineiston osalta uuden säännöksen edellyttämiä tietoja ei myöskään välttämättä ole kerätty, ja niiden kerääminen edellyttää oikeudenhaltijoilta osallistumista uusiin prosesseihin, ja täten lisää oikeudenhaltijoiden työtaakkaa.

Huomioiden se tosiasia, että DSM-direktiivin täytäntöönpano tulee joka tapauksessa lisäämään palveluntarjoajien velvoitteita huomattavasti ja edellyttämään palveluntarjoajilta merkittävää panostusta maakohtaisten sovellusten luomiseksi, olisi kohtuullista, että palveluntarjoajia pyrittäisiin kuormittamaan mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman vähän. Facebookin näkemys on siten, että asia tulisi jättää DSM-direktiivin muotoilun tasolle myös kansallisessa lainsäädännössä, eikä Suomen tulisi omaksua laajamittaisia tiedonantovelvoitteita, joita ei todennäköisesti täytäntöönpanna muiden jäsenvaltioiden alueilla.

Toissijaisesti Facebook ehdottaa kunnioittavasti 55 e §:n kohtiin 2) ja 4) alla kuvattuja täsmennyksiä. Facebook toteaa, että palveluntarjoajan on voitava edellyttää, että tekijä tai hänen puolestaan toimiva toimittaa ennakolta poistopyynnön tekemisen yhteydessä tarvittavat tiedot. Muutos ehdotettuun säännökseen on myös linjassa hallituksen esitysluonnoksessa kuvatun periaatteen kanssa: luonnos korostaa useissa kohdissa, että palveluntarjoajilta ei tule edellyttää itsenäistä arviota tai kannanottoa siitä, onko tekijänoikeuden loukkaus tapahtunut. Lisäksi kaiken tekijänoikeussäätelyn lähtökohta on, että tekijä vastaa itse kielto-oikeutensa käyttämisestä ja riittävien perusteluiden ilmaisemisesta.

Yllä mainittujen seikkojen johdosta, Facebook ehdottaa seuraavia muutoksia säännökseen:

55 e § – Ilmoitus sisällön tuottajalle

Kun verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja 55 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti estää yleisön pääsyn sisällön tuottajan palveluun tallentamaan aineistoon, palveluntarjoaja voi toimittaa sisällön tuottajalle poistoilmoituksen, joka sisältää seuraavat tiedot:

- 1) aineisto, jota pääsystä koskee;
- 2) aineiston poistamista vaatineen nimi ja sähköpostiosoite;
- 3) yksityiskohtaiset tiedot tekijän tai hänen puolestaan toimivan ilmoituksesta;
- 4) ohjeet käytettävissä olevista valitus- ja oikeussuojakeinoista.

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

55 f § – Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuus tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa

Direktiivin 17 artiklan 9 kohta edellyttää, että "verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ottavat käyttöön vaikuttavan ja nopean valitus- ja oikeussuojamekanismin, joka on niiden palvelujen käyttäjien saatavilla silloin, kun on kyse riidoista, jotka koskevat heidän palveluun lataamiensa teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämistä tai niiden poistamista." Lakiehdotuksen 55 f § pyrkii implementoimaan kyseisen artiklan sääten hyvin yksityiskohtaisesta valitusmenettelystä. Lakiehdotuksessa esimerkiksi esitetään, että kun sisällöntuottaja on antanut selvityksen niistä perusteista, joiden nojalla aineisto ei loukkaa tekijän tekijänoikeutta, "tekijä tai hänen puolestaan toimiva voi sisällön tuottajan selvityksen saatuaan vahvistaa vaatimuksensa estää yleisön pääsy aineistoon." Mikäli oikeudenhaltija vahvistaa vaatimuksensa, Lakiehdotuksen mukaan sisällöntuottaja voi tämän jälkeen "pyytää oikaisua" oikeudenhaltijalta.

Lakiehdotus ylittää Direktiivin tarkoituksen, jonka tavoitteena on lisätä alustojen joustavuutta kehittää hyvin toimivia järjestelmiä ja käytänteitä sekä käyttäjien että tarjonnan näkökulmasta. Koska Lakiehdotuksessa säädetään yksityiskohtaisesti keinoista, joiden avulla alustan tulisi hoitaa erimielisyydet, voi tämä rajoittaa keinojen tehokkuutta estämällä alustoja kehittämistä prosessejaan uuden tiedon, kokemuksen ja teknologisen kehityksen perusteella. Sen sijaan, että alustoille asetetaan ennalta määrätyt keinot, joista muissa jäsenvaltioissa ei välttämättä ole säädetty, alustojen olisi voitava vapaasti kehittää tehokkaita menetelmiä ja parantaa prosessejaan uuden tiedon, kokemusten ja teknologisen kehityksen perusteella. Direktiivissä ei ole täsmennetty, millä tavoin erimielisyyksien ratkaisemiseen liittyvää menetelmää tulisi kehittää, mikä on perusteltua, sillä kaikki alustat ovat erilaisia ja niiden olisi voitava kehittää tarjontaansa parhaiten sopivat menetelmät.

Lakiehdotus ei lisäksi tarjoa riittävää suojaa Palveluntarjoajalle tilanteessa, jossa Palveluntarjoaja vilpittömässä mielessä ratkaisee erimielisyyden sisällön tuottajan hyväksi, mutta myöhemmin kyseinen sisältö todetaankin tuomioistuimen päätöksellä tosiasiasa lainvastaiseksi. Lakiehdotuksen tulisi tarjota Palveluntarjoajille suojaa vilpittömässä mielessä tehtyjen ratkaisujen osalta, vaikka tuomioistuin myöhemmin toteaisi kyseisen sisällön olleen laitonta.

Näin ollen pyydämme, että 55 f §:n mukainen erimielisyyksiä koskeva menettely saatetaan Direktiivin 17 artiklan 9 kohdan mukaiseksi antamalla Palveluntarjoajille liikkumavaraa luoda sellainen erimielisyyksiä koskeva menettely, joka sopii parhaiten kunkin Palveluntarjoajan järjestelmään.

g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyyntöä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

55 i § – Asian käsittely tekijänoikeusriitalautakunnassa

Lakiehdotuksen 55 i §:ssä otetaan käyttöön tuomioistuimen ulkopuolinen mekanismi – tekijänoikeusriitalautakunta (jäljempänä "Lautakunta") – riitojen ratkaisemiseksi tilanteessa, jossa pääsy sisällön tuottajan sisältöön on estetty väitetyn tekijänoikeuden loukkauksen perusteella. Lakiehdotuksen perusteluiden mukaan tavoitteena on implementoida Direktiivin 17 artiklan 9 kohta, jonka mukaan "[j]äsenvaltioiden on myös varmistettava, että riitojen ratkaisemiseksi on saatavilla tuomioistuinten ulkopuolisia oikeussuojamekanismeja." Näkemyksemme mukaan Lakiehdotuksesta tulisi käydä selvästi ilmi, että Palveluntarjoajien osallistuminen lautakunnan käsittelyprosessiin on vapaaehtoista.

55 i §:ssä todetaan esimerkiksi, että Lautakunta voi "tarvittaessa pyytää riidan osapuolelta tai muulta taholta lisätietoa asiasta." Säännökohtaisissa perusteluissa todetaan lisäksi, että Lautakunta tekee "saamansa tiedon ja näytön" perusteella päätöksensä ja antaa suosituksensa aineiston palauttamisesta. On epäselvää missä määrin Palveluntarjoajaa voidaan kutsua osallistumaan oikeudenhaltijan ja sisällön tuottajan väliseen riidanratkaisuun. Lakiehdotuksen nykyisen muodon mukaan mikään osapuoli – oikeudenhaltija, sisällön tuottaja tai Palveluntarjoaja – ei välttämättä tiedä, voiko se jättäytyä pois Lautakunnan menettelystä, mikäli riitamenettely on käynnistetty toisen osapuolen aloitteesta. Näkemyksemme mukaan kyseessä olevat riidat tapahtuvat oikeudenhaltijoiden, jotka väittävät oikeuksiaan loukatuksi sekä sisällön tuottajien, jotka esittävät käytön olevan oikeutettua, välillä. Vaikka Palveluntarjoajat tarjoavat toimenpiteitä erimielisyyksien ratkaisemiseksi, Palveluntarjoajat eivät ole tietoisia sisällön tekijänoikeuden laajuudesta tai sisällön tuottajan kanssa tehdyistä lisenssisopimuksista tai muista yksityiskohdista, jotka vaikuttavat siihen, milloin sisältö loukkaa tekijänoikeuksia. Tästä johtuen Palveluntarjoajat voivat antaa tällaisissa menettelyissä vain rajallisesti merkityksellistä tietoa niiden tietojen lisäksi, jotka oikeudenhaltijat ja sisällön tuottajat toimittavat ehdotetulle Lautakunnalle. Tästä johtuen pyydämme täsmennyksiä ja tarvittavia muutoksia Lakiehdotuksen 55 i §:än, jotta Palveluntarjoajat voivat vapaaehtoisesti jättäytyä pois tekijänoikeusriitalautakunnan riidanratkaisumenettelystä.

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

I. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Hallituksen esitysluonnoksen ehdotettu säännös 55 m § puuttuu huomattavalla tavalla sopimusvapauteen, erityisesti elinkeinonharjoittajien väliseen vapauteen määritellä sitovasti omat sopimusehtonsa. Säännös ei ota millään tavoin huomioon sitä, että kaikki sisällöntuottajat eivät ole luonnollisia henkilöitä tai pienyrityksiä, eivätkö myöskään esitysluonnoksen perusteluissa kuvatun mukaisesti heikommassa asemassa suhteessa palveluntarjoajaan. Joidenkin palveluntarjoajien ja sisällöntuottajien osalta tilanne voi olla itse asiassa jopa päinvastainen.

Lisäksi ehdotettu säännös 55 m § puuttuu merkittäväällä tavalla palveluntarjoajien toimintavapauteen ja mahdollisuuksiin määritellä omat ehtonsa palvelun tarjoamiselle. Ehdotus myös vähentää palveluntarjoajien oikeusturvaa ja oikeusvarmuutta merkittävästi, koska niiltä poistetaan mahdollisuus ennakoida riidanratkaisun kestoa, kustannuksia ja oikeuspaikkaa.

11.1. Neuvottelumekanismi (13 artikla)

DSM-direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijalta sopimusneuvotteluissa audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa. Valmistelussa on arvioitu, että lainsäädäntömme ei aseta esteitä sille, että osapuolet, joilla on lisensiointiin liittyviä vaikeuksia, voivat saada apua sopimukseen pääsemiseksi, esimerkiksi sovittelijoilta asianajajaliiton kautta tai Keskuskauppakamarin sovittelijoilta? Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

-

11.2. Kustantajan oikeus hyvityksiin (16 artikla)

DSM-direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kustantajalla on oikeus osuuteen siirrettyjen oikeuksien nojalla maksetuista hyvityksistä. Tekijänoikeuslain 19 §:n mukaan tekijä ei voi luovuttaa toiselle oikeuttaan lainauskorvaukseen, eikä oikeus lainauskorvaukseen siirry kustantajalle kustannussopimuksen nojalla. Vastaavasti tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädettyä hyvitystä yksityisestä

kopiointista maksetaan vain alkuperäisille oikeudenhaltijoille, eikä hyvitykseen ole subjektiivista oikeutta. Valokopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla kerättävät korvaukset maksetaan käytännössä yhteishallinnointiorganisaation tilityssäntöjen perusteella, mikä mahdollistaa myös korvausten maksamisen kustantajille. Valmistelussa nykytilannetta ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

11.3. Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely (DSM-direktiivin 21 artikla)

DSM-direktiivin vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevan 21 artiklan osalta ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan tekijänoikeussäätelyyn. Valmistelussa on katsottu, että nykyinen lainsäädäntö ei aseta esteitä vapaaehtoisten vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käytölle ja sille, että tekijä tai esittävä taiteilija voisi valtuuttaa esimerkiksi tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita edustavan organisaation toimimaan puolestaan myös vapaaehtoisessa vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, kuten välimiesmenettelyssä tai sovittelussa. Yhdyttekö tähän näkemykseen? Jos ette, miksi?

12.1. Kuvailu tekijänoikeusjärjestelmän yleisestä merkityksestä

Esityksen vaikutusarvioinnissa (luku 4.2.) on kuvailtu tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä yleisesti. Kuvailuun ei ole lisätty sellaista taustatietoa, joka ilmenee jo HE-luonnoksen 1 ja 2 luvusta, joissa kuvaillaan direktiivien sisältöä ja kansallista sääntelytarvetta. Kuvailuun on sisällytetty tekijänoikeusjärjestelmän kansantaloudellista merkitystä, tekijänoikeuden merkitystä luovien alojen ammattilaisten ja luovien alojen yritysten kannalta, sekä laajemmin osana yhteiskunnan tiedonvälitystä ja innovaatioiden edistämistä. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

a. Tekijänoikeuden rajoituksia ja sopimuslisenssiä koskevat ehdotukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

b. Sopimusehtojen sääntelyyn (tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden asema sopimussuhteissa) liittyvien muutosten vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

c. Tekijänoikeuden lähioikeuksiin ehdotettujen muutosten pääasialliset vaikutukset (esittävien taiteilijoiden suojan laajentaminen, lehtikustantajan lähioikeus). Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämistäjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

-

14. Muut yksityiskohdat, joista haluatte lausua

Onko esityksessä muita yksityiskohtia, joita haluatte kommentoida, kuten siirtymäsäännökset, lakien voimaantulo, lain seuranta ja toimeenpano tai jotain muuta vastaavaa?

-

Yhteenveto keskeisistä huomioista

Tässä voitte halutessanne esittää lyhyen yhteenveton lausuntonne keskeisistä huomioista ja kannanotoista.

-

Karjalainen Jaana
Facebook